

RAMMEPLAN FOR VIDEREUTDANNING I INTENSIVSYKEPLEIE

**Fastsatt 1. desember 2005 av
Utdannings- og forskningsdepartementet**

INNHold

FORORD.....	3
Begrunnelse for nasjonale rammeplaner	3
Rammeplaners funksjon	3
1 INNLEDNING	4
2 INTENSIVSYKEPLEIE – FAG OG YRKE	5
2.1 Kompetanseområder.....	5
2.2 Pasientmålgruppe	6
2.3 Arbeidssteder.....	6
3 MÅL FOR UTDANNINGEN	7
4 INNHold.....	8
4.1 Hovedemne 1 - Sykepleiefaglig fordypning og samfunnsvitenskapelige emner *	9
4.2 Hovedemne 2 - Medisinske og naturvitenskapelige emner	10
4.3 Hovedemne 3 - Intensivsykepleie - fag og yrkesutøvelse.....	12
5 ARBEIDSFORMER	13
5.1 Generelt om arbeidsformer.....	13
5.2 Praksisstudier	14
6 KRAV TIL UNDERVISNINGSPERSONALET	15
7 SAMARBEID MELLOM HØGSKOLE OG OPPDRAGSGIVER.....	15
FORSKRIFT TIL RAMMEPLAN FOR VIDEREUTDANNING I INTENSIVSYKEPLEIE	16

FORORD

Begrunnelse for nasjonale rammeplaner

På bakgrunn av drøftinger og utredning om videreutdanning i helse- og sosialfagene er det vedtatt at det skal utarbeides rammeplaner for sentrale videreutdanninger.

Slik situasjonen er i dag har en del videreutdanningstilbud et nærmest sammenfallende innhold til tross for forskjellige betegnelser, mens innholdet i mange tilbud med samme navn varierer fra høgskole til høgskole.

Rammeplaner for de vanligste utdanningene kan være gunstige styringsredskaper som samtidig forenkler godkjenningsprosedyrene og gjør kravene til videreutdanningene kjent på forhånd. På denne måten vil både studenter og arbeidsgivere i større grad kunne ha kjennskap til opptakskrav og innhold i en videreutdanning.

Premissene for utviklingen av høyere utdanning er lagt i flere offentlige dokumenter de seineste år. Når det gjelder videreutdanning i helse- og sosialfag eksplisitt, uttalte allerede St.meld. nr. 41 (1987-88) - Nasjonal Helseplan at målsetting for videreutdanning er å:

1. Sikre den enkelte nye kunnskaper
2. Tilføre helse- og sosialarbeidere kunnskaper i tråd med nye behov og målsettinger

Den peker også på at etter- og videreutdanningstilbudene bør være tverrfaglige. Brukerperspektiv og brukermedvirkning er også momenter som vektlegges sterkere enn før. Sett i sammenheng med dagens helseproblemer og sosiale utfordringer fører dette til et behov for nytenkning og tverrfaglighet både i praksisfeltet og i utdanningene. Samtidig pekes det fra noen av utdanningene på at det er viktigere at videreutdanningene gir studentene reell fordypning enn at de tilpasses flest mulig grupper av helse- og sosialarbeidere.

Rammeplaners funksjon

Rammeplaner angir målområder og bestemmer innhold i videreutdanningene og er et nasjonalt styringsmiddel. Hovedintensjonene med rammeplaner er å sikre et ensartet faglig nivå, fremme mulighetene for fleksible utdanningsløsninger og gjøre de enkelte videreutdanningene innen hvert fagområde likeverdige i hele landet.

Rammeplaner skal være med å sikre at samme videreutdanningstilbud ved forskjellige høgskoler blir enhetlige innen viktige områder. De skal også gi høgskolene frihet til faglig og pedagogisk utviklingsarbeid ut fra høgskolens lokale forutsetninger. Rammeplaner vil måtte endres dersom helse- og sosialpolitiske mål og utviklingen i samfunnet skulle tilsi dette.

Rammeplaner skal beskrive mål, innhold, arbeidsmåter, organisering/omfang og kvalifikasjonskrav til undervisningspersonalet.

Den enkelte høgskole utarbeider en fagplan som viser hvordan høgskolen ønsker å organisere og tilrettelegge sitt utdanningsprogram innen de grenser rammeplanen fastsetter.

Fagplanen høgskolene utarbeider skal gi en nærmere beskrivelse av:

- Mål for utdanningen:
Disse skal være i samsvar med rammeplanens mål og skissere holdningskrav, kunnskapskrav og ferdighetskrav.
- Opptakskrav:
Disse skal angi om videreutdanningen krever en spesiell grunnutdanning eller om den er tverrfaglig.
- Faginnhold:
Hvilke emner og problemområder som skal omhandles i studiet og hvordan disse dekker rammeplanens mål. Studiepoengsfordeling skal synliggjøres.
- Studie- og arbeidsformer:
Hvordan studiets mål oppnås gjennom studiedeltagelse og ved hjelp av pensum.
- Organisering og omfang av studiet:
Angivelse av mulighetene for heltids-/deltidsstudier og eventuelle desentraliseringsmuligheter, samt opplegg for eventuell praksis.
- Vurderingsordningen:
Sammenhengen mellom mål, innhold, studie- og arbeidsformer og den valgte vurderingsordningen. Valget av vurderingsordning skal begrunnes ut fra kravet om at studenten skal oppnå studiets mål for å bestå avsluttende eksamen.
- Krav til kvalifikasjoner hos undervisningspersonalet.

Av fagplanen skal det videre gå klart fram om studiet fyller de krav som til enhver tid er fastsatt i lover og forskrifter for spesielle videreutdanninger.

1 INNLEDNING

Ifølge St. prp. nr. 65 (1997-98) om "Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet" vedtok Stortinget at ansvaret for de bedriftsinterne videreutdanningene innenfor anestesi-, operasjons-, intensiv-, barne- og kreftsykepleie skulle overføres til høgskolene.

På bakgrunn av stortingsvedtaket fra 1997 nedsatte Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet en arbeidsgruppe som skulle utrede de økonomiske, administrative og faglige konsekvenser ved at utdanningene ble overført til høgskole-systemet. Arbeidsgruppen foreslo en utdanningsmodell hvor utdanningene blir overført til høgskolesystemet ved at de føres inn under lov om universiteter og høyskoler, men at utdanningene fortsatt skulle være fylkeskommunalt finansiert. Begrunnelsen for vedtaket om overføring til høgskolene var blant annet et ønske om å organisere utdanningene innenfor de samme faglige, juridiske og administrative

rammer som andre videreutdanninger i sykepleie. Fylkeskommunal finansiering skulle bidra til å sikre nær tilknytning til praksisfeltet og god tilgang på praksisplasser.

Undervisningsplanene for de bedriftsinterne videreutdanningene har hittil vært utviklet på grunnlag av faglige retningslinjer fra Norsk Sykepleierforbund. Stortinget vedtok at videreutdanningene i anestesi-, operasjons-, intensiv-, barne- og kreftsykepleie nå skal bygge på nasjonale rammeplaner. Dette skal sikre kvalitet og felles nasjonal standard i forhold til innhold, eksamensordninger, organisering og krav til undervisningspersonalet.

Videreutdanning i kreftsykepleie er på 60 studiepoeng, mens de øvrige videreutdanningene er på 90 studiepoeng.

2 INTENSIVSYKEPLEIE – FAG OG YRKE

2.1 Kompetanseområder

Intensivsykepleierens ansvar og kompetanse må ses i sammenheng med målgruppens behov for sykepleie og behandling i akutte og komplekse situasjoner. Pasienten kan være ute av stand til å ivareta sine grunnleggende menneskelige behov og intensivsykepleieren har ansvar for at disse behov blir dekket, også i situasjoner preget av behandlingsintensitet og høyt arbeidstempo. Den akutt og/eller kritisk syke og hans pårørende kan på grunn av fysisk og/eller psykisk krise ha varierende mulighet for å gi uttrykk for og ta ansvar for sin situasjon. Intensivsykepleieren må ha evne til å sette seg inn i pasienters og pårørendes opplevelser og reaksjoner og ha vilje og mot til å handle med respekt for pasienters og pårørendes integritet og rett til medbestemmelse.

Intensivsykepleieren skal behandle og forebygge komplikasjoner og lindre lidelse, smerter og ubehag. Hun/han skal kontinuerlig observere og vurdere forandringer i pasientens tilstand og utføre og overvåke avansert medisinsk behandling ordinert av lege. Intensivsykepleieren arbeider i et tverrfaglig miljø med klart definerte ansvarsforhold og gjensidig respekt for andres faglige kompetanse og integritet. Evne til problemløsning og til å handle rolig i kritiske situasjoner er sentralt. Videre er det viktig med et godt håndlag i praktisk sykepleie. Intensivsykepleieren må også kunne argumentere for og sette ord på sine handlinger og sin funksjon.

Den akutt og/eller kritisk sykes situasjon kan endre seg raskt. Intensivsykepleieren må tolke symptomer og kliniske tegn for å handle raskt og for å forebygge komplikasjoner. Pasientgruppen har skiftende behov for spesialiserte sykepleietjenester. Derfor er årvåkenhet og raske fokusskift nødvendig. I akutte situasjoner skal intensivsykepleieren kunne sette i gang livreddende behandling og må derfor være i stand til selvstendig å vurdere akutte og kritiske situasjoner. Det setter store krav til medisinsk kunnskap.

Bruk av medisinsk utstyr og utførelse av tekniske prosedyrer forekommer hyppig i intensivavdelinger. Intensivsykepleieren har ansvar for at sikkerhet og kvalitet, herunder hygiene, blir ivaretatt, og at ulempene for pasientene blir så små som

mulig. Det er viktig å betjene apparatene og utføre prosedyrene samtidig som pasient og pårørendes reaksjoner tas hensyn til og respekteres. Intensivsykepleieren må kunne formidle tillit og ha moralsk vurderingsevne i forhold til hvilken nytte pasienten har av utstyret/behandlingen. Evne til å kommunisere og samhandle med mennesker i krise er sentralt.

Intensivsykepleieren har veiledningsansvar overfor pasienter, pårørende, medarbeidere og studenter. Hun/han har også ansvar for utvikling innenfor eget fagområde og vurdering av kvaliteten av eget arbeid. Intensivsykepleier må ha forståelse for egen og andres kompetanse.

Faglig forsvarlig intensivsykepleie innebærer å kunne handle raskt og riktig på basis av en faglig vurdering av en pasients situasjon. For å oppnå slik faglig forsvarlighet i komplekse situasjoner, kreves integrering av teori og praksis og muligheter for erfaringslæring og refleksjon sammen med lærer/veileder.

2.2 Pasientmålgruppe

Intensivsykepleieren skal overvåke, pleie og behandle mennesker i alle aldre som

- er eller kan komme i en akutt fysiologisk krise på grunn av sykdom eller skade.
- etter kirurgi og anestesi trenger det for å gjenopprette sirkulatorisk og respiratorisk balanse og som trenger å lindre smerte og annet ubehag.
- har kronisk sykdom og som enten får en akutt sykdom eller en akutt forverring av sin grunnlidelse.

Pårørende er også en målgruppe for intensivsykepleieren

2.3 Arbeidssteder

Intensivsykepleieren arbeider primært i spesialavdelinger på sykehus, dvs:

- Intensivavdelinger
- Overvåkningsavdelinger
- Postoperativavdelinger

Følgende avdelinger kan og være arbeidsplass for intensivsykepleieren:

- Nyfødtavdelinger
- Ambulansetjenesten
- AMK-sentraler
- Akuttmottak
- Dialyseavdelinger

Nye og avanserte behandlingsformer gjør at også vanlige sengeavdelinger og poliklinikker har behov for sykepleiere med spesiell medisinsk og teknologisk kunnskap for å kunne gjennomføre ulike typer behandling på en forsvarlig måte. Stadig flere alvorlig syke kan bo i eget hjem selv om de har behov for avansert medisinsk behandling. Behandlingsformer som for eksempel respiratorbehandling, intravenøs ernæring og smertebehandling kan gjennomføres i hjemmene. Dette har

medført at også kommunehelsetjenesten har et økende behov for intensivsykepleiere.

3 MÅL FOR UTDANNINGEN

Hensikten med videreutdanning i intensivsykepleie er å utdanne velkvalifiserte yrkesutøvere som kan utøve intensivsykepleie til pasienter og ivareta deres pårørende i et høyteknologisk miljø. Utøvelsen skal være i samsvar med helselovgivningens krav til yrkesutøvelse og fagets kunnskaper og verdier.

Høgskolen skal:

- a) Legge til rette for at studentene kan tilegne seg kunnskaper og ferdigheter og utvikle holdninger som sikrer yrkeskompetanse i samsvar med pasientenes og samfunnets krav til intensivsykepleie
- b) Stimulere studentene til ansvarsfull og reflektert yrkesutøvelse
- c) Legge til rette for at studentene kan ta ansvar for egen læring
- d) Drive forsknings- og utviklingsarbeid knyttet til fag, undervisning og yrkesutøvelse i intensivsykepleie
- e) Være nasjonalt og internasjonalt faglig oppdatert og fremtidsrettet innenfor fagområdet
- f) Ha et formalisert samarbeid med praksisfeltet og samarbeide med tilgrensende utdanninger og fagområder
- g) Fremme studentenes evne til samarbeid med andre yrkesgrupper

Studenten skal etter endt utdanning:

- a) Utøve intensivsykepleie med respekt for pasientens og pårørendes integritet, ressurser og opplevelser ved å være akutt og/eller kritisk syk og gjennomgå medisinsk behandling
- b) Utøve intensivsykepleie til pasienter med svikt i livsviktige funksjoner, behandle og forebygge komplikasjoner, lindre lidelse, smerter og ubehag og fremme rehabilitering
- c) Ha kunnskap om og forståelse for aktuelle medisinske tilstander hos pasienter i intensivavdelinger og kunne delta i gjennomføring av medisinsk behandling etter forordning eller delegering av ansvarlig lege
- d) Bedømme akutte situasjoner selvstendig, prioritere og handle raskt og forsvarlig slik at akutt og/eller kritisk sykes livsviktige funksjoner opprettholdes/gjenopprettes
- e) Mestresamhandling med pasienten og utføre intensivsykepleien med et godt håndlag
- f) Reflektere kritisk i valgsituasjoner og handle etisk og juridisk forsvarlig
- g) Støtte og yte omsorg til pårørende, og fremme pasientens og pårørendes medbestemmelse
- h) Gi situasjonstilpasset undervisning, informasjon og veiledning til pasienter, pårørende, studenter og medarbeidere
- i) Anvende relevante kunnskaper i møte med pasienter og pårørende fra ulike kulturer
- j) Mestrebuk og kontroll av medisinsk-teknisk utstyr og ha et reflektert forhold til denne teknologiens muligheter og begrensninger

- k) Anvende hygieniske prinsipper og forebygge infeksjoner
- l) Ta ansvar for pasienten og ivareta pårørende når pasienten er døende, og sikre en verdig død
- m) Dokumentere, evaluere og kvalitetssikre eget arbeid, benytte relevant forskning og bidra til fagutvikling
- n) Ha ferdigheter i samhandling og samarbeid på tvers av faggrupper og -nivå
- o) Videreutvikle den personlige og faglige kompetansen som intensivsykepleier

4 INNHOLD

Videreutdanning i intensivsykepleie skal føre til at studenten etter endt studium skal kunne ivareta akutt og/eller kritisk syke pasienter i en kompleks, uforutsigbar og raskt skiftende hverdag. Utdanningen må derfor kontinuerlig tilpasses spesialisthelsetjenestens behov for kompetanse i intensivsykepleie. Utøvelsen av intensivsykepleie krever et handlingsrepertoar hvor praktiske ferdigheter, problemanalyse- og håndtering og samhandlingsferdigheter inngår som viktige elementer. Dette læres best gjennom erfaring i praksis. Praksisstudier skal derfor omfatte minimum 50% og maksimum 60% av studiet.

Utdanningen er på 90 studiepoeng. Studiet er inndelt i 3 hovedemner og bygger på teoretiske og praktiske bidrag fra ulike fag og kunnskapstradisjoner. Disse skal integreres og samordnes slik at videreutdanningen fremstår som en samlet helhet med en tydelig progresjon i studieforløpet. Den enkelte høyskole har ansvar for organisering av studiet. Det skal utarbeides en fagplan der det fremgår hvordan teoretiske og praktiske studier samordnes. Praksisstudiene skal ha i seg elementer fra alle hovedemner. Med tanke på å videreutvikle evne og vilje til samarbeid bør enkelte deler av studiet gjennomføres som fellestiltak med andre videreutdanninger.

Fire av videreutdanningene i sykepleie: anesthesi-, operasjons-, intensiv-, og barnesykepleie har et felles innhold på 15 studiepoeng. Hensikten med felles innhold i rammeplanene er at det skal bidra til at studenten får en felles referanseramme som spesialsykepleier. Emner som er felles for disse fire, er merket med en stjerne * i oversikten over hoved- og delemner.

Anesthesi-, intensiv- og barnesykepleie har i tillegg delemner felles i hovedemne 2: "Medisinske og naturvitenskapelige fag". Disse er i oversikten merket med to stjerner **.

Oversikt over hovedemner, delemner og studiepoengsfordeling i videreutdanning i intensivsykepleie.

90 studiepoeng

Hovedemne 1 Sykepleiefaglig fordypning og samfunnsvitenskapelige emner *

15 studiepoeng

- 1A Opplevelser og reaksjoner på akutt og/eller kritisk sykdom *
- 1B Kompetanse- og fagutvikling *
- 1C Etikk *

1D Rammefaktorer, organisering, ledelse og miljø *

Hovedemne 2 Medisinske og naturvitenskapelige emner 30 studiepoeng

2A Fysiologi og patofysiologi **

2B Farmakologi **

2C Mikrobiologi **

2D Medisinsk utstyr **

2E Anestesiologi og kirurgi

2F Intensivmedisin og behandling

Hovedemne 3 Intensivsykepleie – fag og yrkesutøvelse 45 studiepoeng

3A Ulike pasientgrupper og pårørende i intensivsykepleie

3B Intensivsykepleie; ansvar og kompetanseområder

4.1 Hovedemne 1 - Sykepleiefaglig fordypning og samfunnsvitenskapelige emner *

15 studiepoeng

Studenten skal øke sin kunnskap og forståelse for opplevelser, reaksjoner og mestringsstrategier hos pasienter, pårørende og personalet ved akutt/kritisk sykdom og ved undersøkelse, behandling og død. Det skal legges vekt på å forstå fenomenene i et flerkulturelt perspektiv. Studenten skal videreutvikle sin selvforståelse og forbedre evnen til å mestre samhandling med mennesker som er alvorlig syke og døende.

Studenten skal videreutvikle sin forståelse for sykepleiens teori- og verdigrunnlag og hvordan det danner basis for utviklingen av spesialsykepleien. Det skal legges vekt på å forstå hvordan spesialsykepleieren handler i spenningsfeltet mellom medisinsk rasjonalitet og omsorgsrasjonalitet.

Studenten skal tilegne seg kunnskaper om forskning og fagutvikling i spesialsykepleie. Ulike metoder for kunnskapstilegnelse og systematisk fagutvikling skal vektlegges. Videre skal studenten lære seg å finne frem til forskning som er relevant for fremtidig yrkesutøvelse, og kritisk vurdere og anvende denne i egen praksis.

Pasientmålgruppens sårbarhet og sammensatte behov for medisinske- og sykepleiefaglige tjenester krever høy etisk standard og omsorgsfull, systematisk og velbegrunnet praksis. Studenten må videreutvikle evnen til faglig og etisk argumentasjon for å sikre pasienters og pårørendes interesser i et høyteknologisk miljø og i et tverrfaglig samarbeid mellom mange yrkesgrupper.

Etiske dilemmaer knyttet til alvorlig sykdom og død skal spesielt vektlegges.

Studenten skal utvikle et bevisst forhold til hvordan organisatoriske, økonomiske og juridiske rammer påvirker sykepleie- og spesialisthelsetjenesten, og kunne se dette i sammenheng med ansvaret for å utøve spesialsykepleie, lede eget fag og arbeide i team. Videre skal studenten tilegne seg kunnskaper om spesialavdelingens arbeidsmiljø og hvordan arbeidsmiljøbelastninger kan forebygges og reduseres.

Delemne 1A Opplevelser og reaksjoner på akutt og/eller kritisk sykdom *

Sentrale tema:

- Fysiske, psykiske, sosiale, kulturelle og eksistensielle aspekter ved å være akutt og/eller kritisk syk
- Pasient og pårørendes opplevelser og reaksjoner på akutt og/eller kritisk sykdom og død
- Mestring og mestringsstrategier ved akutt og/eller kritisk sykdom og død
- Kommunikasjon og samhandling med pasienter og pårørende i alvorlige/kritiske situasjoner

Delemne 1B Kompetanse- og fagutvikling *

Sentrale tema:

- Ulike vitenskapssyn og metoder for forskning og fagutvikling
- Sykepleieteori og erfaringskunnskap knyttet til akutt og/eller kritisk syke pasienter
- Anvendelse av forskningsresultater i klinisk praksis

Delemne 1C Etikk *

Sentrale tema:

- Etikk og den medisinsk-teknologiske utvikling
- Etske dilemma relatert til pasientmålgruppe
- Etisk refleksjon og beslutningsprosesser

Delemne 1D Rammefaktorer, organisering, ledelse og miljø *

Sentrale tema:

- Politiske prioriteringer og økonomiske og juridiske rammer for spesialisthelsetjenesten
- Ledelse, organisering og utforming av spesialavdelinger
- Arbeidsmiljø
- Pasientrettigheter og pasientsikkerhet
- Kvalitetssikring og internkontroll
- Dokumentasjon og informasjonsteknologi
- Teamarbeid, konfliktforebygging og – løsning

4.2 Hovedemne 2 - Medisinske og naturvitenskapelige emner

30 studiepoeng

Delemne 2A – 2D omfatter 15 studiepoeng

Studenten skal utdype sine kunnskaper om hvordan organer og organsystemer fungerer i forhold til hverandre og hvordan patofysiologiske prosesser og medisinske sykdomstilstander starter og utvikles. Aldersdimensjonen skal vektlegges.

Kunnskapene skal danne grunnlag for å observere, vurdere og forstå symptomer og funn hos aktuelle pasientgrupper.

Studenten skal videre tilegne seg utdypende kunnskaper om virkning og bivirkning av medikamenter. Studenten skal forstå farmakodynamiske og farmakokinetiske prinsipper. Emnet skal bidra til at studenten kan håndtere og administrere medikamenter og ta ansvar for pasientens sikkerhet basert på farmakologiske kunnskaper.

Studenten må sette seg inn i funksjon, kontroll og vedlikehold av medisinsk utstyr og lære seg å bruke utstyret på en sikkerhetsmessig og forsvarlig måte.

Studenten skal ytterligere utdype sine kunnskaper i patofysiologi og intensivbehandling ved svikt i vitale funksjoner relatert til ulike medisinske og kirurgiske tilstander. Videre skal studenten tilegne seg kunnskaper i pediatri og nyfødttmedisin og relevante emner innenfor anesthesiologi og kirurgi. Kunnskapene skal legge grunnlag for å delta i, gjennomføre og overvåke avansert medisinsk behandling.

Delemne 2A Fysiologi og patofysiologi **

Sentrale tema:

- Nevrofysiologi
- Fysiologi ved stress og smerte
- Væske-, elektrolytt-, osmolaritet og syre/baseregulering og -forstyrrelser
- Blod og blodets bestanddeler
- Ventilasjons- og sirkulasjonsregulering og -forstyrrelser
- Immunologi

Delemne 2B Farmakologi **

Sentral tema:

- Farmakokinetikk og -dynamikk
- Medikamentadministrering inkl. medikamentregning
- Interaksjon og bivirkninger
- Aktuelle medikamenter i intensivmedisin

Delemne 2C Mikrobiologi **

Sentrale tema:

- Mikroorganismer
- Resistensutvikling og antibiotikabehandling

Delemne 2D Medisinsk utstyr **

Sentrale tema:

- Medisinske gasser og gassteknisk utstyr
- Elektrisitetsslære og elektromedisinsk utstyr
- Melderutiner og ansvarsforhold
- Aktuelt medisinsk utstyr, funksjon, vedlikehold og kontroll

Delemne 2E Anesthesiologi og kirurgi

Sentrale tema

- Anestesiformer og ettervirkninger
- Aktuell kirurgi

Delemne 2F Intensivmedisin og behandling

Sentrale tema

- Svikt i vitale funksjoner:
 - i lungene og respirasjonssystemet
 - i hjertet og sirkulasjonssystemet

- i nyrene
- i gastro-intestinaltraktus
- i hjernen og nervesystemet
- traumemetabolisme
- hematologisk svikt
- endokrinologisk svikt
- Pediatri og nyfødtmedisin

4.3 Hovedemne 3 - Intensivsykepleie - fag og yrkesutøvelse

45 studiepoeng

Studenten skal lære å møte og utøve intensivsykepleie til akutt og/eller kritisk syke pasienter i en sårbar, kritisk og livstruende fase. Det betyr å utføre ulike medisinske forordninger og tekniske prosedyrer samtidig som en har oppmerksomheten rettet mot pasient og pårørendes generelle behov, opplevelser og reaksjon på sykdom, behandling og høyteknologiske omgivelser. Studenten skal utvikle ferdigheter i å handle raskt og etisk og faglig forsvarlig i akutte situasjoner.

Studenten skal utvikle kunnskaper om og evne til forsvarlig og bevisst anvendelse av avansert medisinsk utstyr som brukes til behandling av intensivpasienter.

Studenten skal utvikle kompetanse i å forebygge komplikasjoner, redusere stress og lindre lidelse, smerter og ubehag. Kunnskap i intensivmedisin og forståelse for hvilke opplevelser, problemer og behov pasienten har generelt i situasjonen og spesielt ved svikt eller trussel om svikt i vitale funksjoner, skal gi studenten mulighet til å se sammenhenger og integrere de medisinske og naturvitenskapelige fagene i grunnlaget for faglig forsvarlig sykepleieutøvelse.

Studenten skal videreutvikle sitt kliniske erfaringsgrunnlag og sin evne til å observere, vurdere og iverksette relevante handlinger gjennom kommunikasjon og samhandling med pasienten og de pårørende. Studenten skal videreutvikle sin evne til å lede eget arbeid, sette ord på egen spesialfunksjon, og argumentere og begrunne sine valg av handlinger. Flerfaglig og interfaglig samarbeid er sentralt.

Delemne 3A Ulike pasientgrupper og pårørende i intensivsykepleie

Sentrale tema

- Betydningen av pasientens alder i intensivsykepleie
- Den postoperative pasient – postoperativ overvåkning
- Pasienten som behandles i respirator
- Pasienten som behandles med dialyse
- Intensivpasienten som har eller kan utvikle:
 - svikt i lungefunksjonen, med spesiell vekt på ARDS (Adult Respiratory Distress Syndrome) og KOLS (Kronisk Obstruktiv Lunge Syndrom)
 - sepsis, septisk sjokk og SIRS (Systemic Inflammatory Response Syndrome) og multiorgansvikt
 - hjertesykdommer med spesiell vekt på hjertesvikt, angina pectoris, hjerteinfarkt og arytmier
 - skade/ulykke: hodeskade, multitraume, brannskade, hypotermi og

- nærdrukning
- obstetriske tilstander
- Pasienten som har forsøkt å ta sitt liv
- Intensivpasientens pårørende
- Organdonasjon

Delemne 3B Intensivsykepleie; ansvar og kompetanseområder

Sentrale tema

- Intensivsykepleie i et historisk perspektiv
- Metoder og hjelp til mestring av stress, lidelse, smerter og ubehag
- Kommunikasjon og samhandling med pasienter og pårørende
- Forebygging av intensivpsykose
- Etske utfordringer og forsvarlig praksis i den direkte pasientpleien
- Observasjon, overvåking og behandling for å forebygge svikt i vitale funksjoner
- Fysisk omsorg, personlig stell og godt håndlag
- Bruk av respirasjons- og sirkulasjonsstøttende utstyr
- Hygiene, infeksjonsforebygging og isolasjonsregimer
- Smertebehandling og sedasjon
- Søvn, hvile og rehabilitering
- Væske og ernæring
- Undervisning og veiledning av intensivpasienter, pårørende, medarbeidere og studenter
- Avansert hjerte-lungeredning
- Katastrofeberedskap
- Når behandling ikke fører frem – livets slutfase

5 ARBEIDSFORMER

5.1 Generelt om arbeidsformer

Utdanningen skal føre fram til kompetanse innen faget slik at intensivsykepleieren kan utføre sitt arbeid i samsvar med helselovgivningens krav til yrkesutøvelse og faglig forsvarlighet og sykepleierens yrkesetiske normer.

Det må legges vekt på integrasjon mellom teoretisk og praktisk kunnskap. Høgskolen må ta i bruk pedagogiske metoder som stimulerer studenten til egenaktivitet, selvstendighet og kritisk tenkning. Kompetansen studenten skal utvikle, kan ikke læres isolert fra praksis. Utøvelse av faglig forsvarlig intensivsykepleie må læres i direkte samhandling med pasienter. Bare slik kan studenten få erfaringer og utfordringer som er komplekse nok til at læringsmålene kan nås. Læring i praksisstudiet vil bl.a. skje i "mester- svenn relasjon", og ved at det blir knyttet veiledning til yrkesutøvelse. For å utvikle yrkeskompetanse, må det benyttes veiledningsmetoder som stimulerer studenten til refleksjon.

Studenten skal i løpet av studietiden utarbeide en fordypningsoppgave i et valgt tema relatert til yrkesutøvelse innen eget felt. Valg av tema skal godkjennes av høgskolen. Høgskolen skal tilby veiledning på fordypningsoppgaven.

Høgskolen skal i fagplanen beskrive og begrunne de ulike undervisnings- og arbeidsformene som nyttes.

5.2 Praksisstudier

Høgskolen har ansvar for å organisere og gjennomføre praksisstudiene i overensstemmelse med rammeplanens krav. Oppdragsgivers medansvar og arbeidsdelingen mellom høgskole og oppdragsgiver avklares i oppdragsavtalen.

Mål for praksisstudiene

Både teori- og praksisstudiene styres av utdanningens mål. Hensikten med praksisstudiene er at studenten utvikler nødvendig handlingskompetanse. Praksisstudiene skal gi grunnlag for å utøve forsvarlig praksis i intensivsykepleie. Mål for praksis presiseres i høgskolens fagplan.

Krav til organisering av praksis

Praksisstudiene skal tilrettelegges slik at studenten etter endt praksisperiode har:

- Fått erfaringer med og utviklet kompetanse i intensivsykepleie i forhold til alle hyppig forekommende sykdomstilstander, sentrale behandlingsformer og ulike pasientsituasjoner
- Praktisert og videreutviklet sine kunnskaper, ferdigheter og holdninger under kyndig veiledning og i direkte samhandling med pasienter
- Tilegnet seg yrkesspesifikke kunnskaper, ferdigheter og holdninger i samarbeid med spesialsykepleiere og annet helsepersonell

Omfang og organisering

Praksisstudiene skal utgjøre minimum 50% og maksimum 60% av studietiden. 90% av praksistiden skal være i pasientsituasjoner. Den resterende delen av praksisstudiene kan foregå i øvelsesposter, ved ekskursjoner osv.

For videreutdanning i intensivsykepleie må det legges til rette for at studenten får praksisstudier i forhold til pasientgruppene nevnt i hovedemne 3A, fortrinnsvis i spesialavdelinger i sykehus der pasienten har truende eller reell svikt i vitale funksjoner.

Studenten skal primært ha praksisstudier ved:

- intensivavdelinger som tilbyr respiratorbehandling
- overvåkningsavdelinger/hjerteovervåkningsavdelinger
- postoperative- eller recovery-avdelinger

Høgskolen har ansvar for at studenten får erfaringer fra alle sentrale fagområder, og en tilstrekkelig bredde på sine praksiserfaringer.

Praksisveiledning

Hver student skal ha en hovedansvarlig praksisveileder. Studenten har krav på individuell, kvalifisert veiledning og evaluering i praksistiden. En hovedansvarlig praksisveileder bør ikke ha ansvar for flere enn 8-10 studenter. Veiledning og

evaluering skjer i forhold til rammeplanens, fagplanens og studentens egne mål.

Høgskolen har sammen med oppdragsgiver ansvar for at praksisveiledere har tilstrekkelig og relevant kompetanse og pedagogiske kvalifikasjoner i veiledning. Videre skal høgskolen sørge for at praksisstedet er informert om videreutdanningenes innhold og progresjon.

6 KRAV TIL UNDERVISNINGSPERSONALET

Høgskolen er iflg. lov av 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler ansvarlig for at undervisningen er basert på det fremste innen forskning og erfaringskunnskap på det aktuelle fagfeltet. Det forutsetter at høgskolen benytter undervisningspersonale med formell og reell kompetanse fra de aktuelle fagområdene. Praksisveileder skal være kvalifisert spesialsykepleier med oppdatert kunnskap på det aktuelle felt, og med pedagogiske kvalifikasjoner i veiledning.

7 SAMARBEID MELLOM HØGSKOLE OG OPPDRAGSGIVER

I samsvar med reglement for betaling av oppdragsvirksomhet skal det inngås en avtale mellom høgskole og oppdragsgiver med bestemmelser om oppdragets varighet og hvilke rettigheter, plikter og ansvar partene har, herunder hvilke praksissteder som skal benyttes.

Høgskolen samarbeider med praksisfeltet om utvikling av fag- og undervisningsplaner og inngår avtaler med oppdragsgiver om antall studieplasser og fordeling av praksisplasser.

Det opprettes et samarbeidsorgan med representanter fra praksisfelt, studentgruppen og høgskolen for utvikling av studiet og opptak av studenter.

FORSKRIFT TIL RAMMEPLAN FOR VIDEREUTDANNING I INTENSIVSYKEPLEIE

Fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 1. desember 2005 med hjemmel i lov av 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler.

§ 1 Faglig innhold

Videreutdanning i intensivsykepleie skal bestå av følgende hoved- og delemner med angitte studiepoeng:

1. Sykepleiefaglig fordypning og samfunnsvitenskapelige emner 15 studiepoeng

- 1A: Opplevelser og reaksjoner på akutt og/eller kritisk sykdom
- 1B: Kompetanse- og fagutvikling
- 1C: Etikk
- 1D: Rammefaktorer, organisering, ledelse og miljø

2. Medisinske og naturvitenskapelige emner

30 studiepoeng

- 2A: Fysiologi og patofysiologi
- 2B: Farmakologi
- 2C: Mikrobiologi
- 2D: Medisinsk utstyr
- 2E: Anestesiologi og kirurgi
- 2F: Intensivmedisin og behandling

3. Intensivsykepleie som fag og yrkesutøvelse

45 studiepoeng

- 3A: Ulike pasientgrupper og pårørende i intensivsykepleie
- 3B: Intensivsykepleie, ansvar og kompetanseområder

Totalt

90 studiepoeng

§ 2 Fastsetting av fagplan

Bestemmelser om det faglige innholdet i emnene utover det som følger av rammeplanen, fastsettes av høgskolens styre og tas inn i en fagplan.

§ 3 Praksis og fordypningsoppgave

Av totalt 90 studiepoeng skal praksis utgjøre minst 45 og maksimum 54 studiepoeng, hvorav minst 90 % skal være praksis i pasientsituasjoner.

Praksisperiodenes form, antall, lengde og plassering i studieforløpet fastsettes av høgskolens styre og tas inn i fagplanen.

Praksisstudiene er obligatoriske. Fravær over 10 % medfører at praksis ikke er bestått.

Høgskolens styre utarbeider retningslinjer og er ansvarlig for tilrettelegging og gjennomføring av praksisstudiene.

Det skal utarbeides en fordypningsoppgave i et faglig relevant emne. Høgskolens styre fastsetter nærmere bestemmelser om fordypningsoppgaven.

§ 4 Interne vurderingsordninger

Høgskolens styre fastsetter vurderingsordninger, herunder hvilke krav som må være oppfylt før studenten kan gå opp til eksamen eller fortsette i studiet. Bestemmelsen tas inn i fagplanen.

§ 5 Praksisvurdering

Høgskolens styre spesifiserer målene for den enkelte praksisperiode i fagplanen og utarbeider kriterier for vurdering av studentenes mestring.

Studenten har krav på vurdering underveis i praksisstudiene, og skal halvveis eller seinst 3 uker før avsluttet praksisperiode få skriftlig melding dersom det oppstår tvil om godkjenning. Meldingen skal angi hva studenten ikke mestrer, og hvilke krav som må oppfylles for å bestå praksisstudiene.

Dersom studenten i siste halvdel/de siste tre ukene av praksisperioden viser atferd som åpenbart gir grunnlag for ikke bestått, kan det gis slik vurdering selv om melding ikke er gitt etter andre ledd.

Høgskolens styre utformer prosedyrer som til enhver tid sikrer informasjon om vurderingen mellom praksisveileder, student og høgskole. Prosedyrene må sikre at studenten har mulighet til å legge fram merknader.

Studenten må ha bestått praksisstudiene for å kunne fortsette studiene og gå opp til eksamen. Høgskolens styre kan i særskilte tilfelle, for eksempel ved sykdom, gjøre unntak fra denne bestemmelsen. Ved ikke beståtte praksisstudier har studenten krav på å få tilrettelagt den aktuelle praksisperioden en gang til. Når det foreligger særskilte grunner, kan studenten søke styret for høgskolen om å få tilrettelagt en tredje praksisperiode.

§ 6 Eksamensbestemmelser

Eksamener organiseres og gjennomføres innenfor rammene av den eksamensforskrift med utfyllende regler som er fastsatt ved hver enkelt høgskole.

Det skal avlegges tre eksamener hvorav to individuelle eksamener. Kunnskap fra alle hovedemnene skal prøves, og eksamensformen må sikre at studenten dokumenterer tilstrekkelige kunnskaper på områder som innebærer delegert legeansvar.

Fordypningsoppgaven inngår som en eksamen.

§ 7 Vurderingsuttrykk

Høgskolens styre fastsetter vurderingsuttrykk innen de rammer som er gitt ved egen forskrift, jf. lovens § 3-9 (6). Ved vurdering av praksisstudiene skal benevnelsen bestått/ikke bestått nyttes.

§ 8 Karakterutskrift

Det utstedes karakterutskrift til studenter som har bestått videreutdanningen. Av karakterutskriften skal det framgå hvilke eksamener som er avlagt med angivelse av omfang, resultat og når de er avlagt. Det skal videre framgå at studenten har bestått praksisstudier.

Tittel og karakter på fordypningsoppgaven skal også angis i karakterutskriften.

§ 9 Opptakskrav

Krav til opptak er offentlig godkjenning som sykepleier og minst to års relevant yrkespraksis etter godkjenning.

§ 10 Dispensasjon

Utdannings- og forskningsdepartementet kan i særskilte tilfelle gjøre unntak fra bestemmelsene i § 3 i denne forskriften.

§ 11 Ikrafttreden

Forskriften trer i kraft straks.